

Verenigde Protestantse Kerk Leuven - Paasboodschap

BLIJF BIJ ONS, WANT HET WORDT AVOND

Na de kruisiging van Jezus keerden twee mannen, de zogenoemde “Emmaüsgangers” (Luc.24: 13-32) de groep leerlingen van Jezus de rug toe. Met hun tweeën waren ze nog wel hartgrondig in discussie over Jezus' lotgevallen. Vooral over zijn kruisdood, waardoor hun laatste hoop de kop was ingedrukt. En ook over het verhaal van de vrouwen. Hun verhaal over het lege graf. Maar dat bracht hen enkel in verwarring. Ze hadden zo gehoopt dat het iets worden zou, met Jezus, maar het was niets geworden. Ze dachten dat Jezus Israël verlossen zou. Bevrijden zou van de Romeinse bezetter. Dat hij koning zou worden en weer vrede zou brengen. Maar het was niet gebeurd. Hun verwachtingen en dromen waren in duigen gevallen.

Herkenbaar

Dat verhaal is voor ons maar al te herkenbaar. Velen zijn er die in onze moderne tijd ontgoocheld het geloof de rug toekeren. Juist wat betreft het ‘opstandingsgeloof’ is er, door heel de kerk- en geloofsgeschiedenis heen, net als bij de Emmaüs-gangers, veel verwarring. Maar, zo kan men zich afvragen: misschien is dat, die verwarring, juist wel de bedoeling van dit verhaal. Ja, we zouden graag precies willen weten hoe het zit, maar zoveel inzicht krijgen wij niet.

Een leeg graf

Zo geeft geen enkele van de evangelisten een beschrijving van Jezus’ opstanding uit de dood op zichzelf. Het graf is leeg en daar heeft God de hand in, zo horen wij van hen. Maar hoe dat nu precies zit (hetzij letterlijk, hetzij figuurlijk verstaan) wordt ons niet verteld. Alsof ze willen zeggen dat de essentie van het leven en de dood een zaak is van God alleen en dat het mens niet is gegeven daarbij op de eerste rij te zitten om als het ware ongegeneerd de hemel in te kunnen kijken.

Alle geheimen ontsluit

Wij echter zouden zonder reserve precies willen weten wat de zin van ons leven en onze dood is. We zouden restloos en ‘letterlijk’ de wil van God willen kennen. We zouden alles, aangaande God en aangaande zin en doel van ons bestaan, met wiskundige zekerheid zeker willen weten ... ja we zouden ongehinderd en in volle transparantie ‘in de hemel’ willen kijken om alle geheimen aangaande ons bestaan ontsluit te zien.

Positie

Het verhaal van de Emmaüsgangers toont ons echter (als wij dat niet allang wisten) dat wij ons niet in die positie bevinden. Onze ‘condition humaine’ is dat wij, zoals de Prediker (5vs.1) dat uitdrukt ‘op de aarde’ zijn, terwijl God ‘in de hemel’ is. Daarmee is niet een letterlijke locatie uitgedrukt maar wel een positie: onze positie is die van de Emmaüsgangers: de mens loopt vol vragen aangaande God, en de zin van zijn leven en dood, op deze aarde rond. En we moeten ons niet verbeelden alle geheimen betreffende God en ons bestaan te kunnen kennen.

Onvolkomen is ons kennen

Het is de positie die de apostel Paulus schetste in zijn eerste brief aan de Korinthiërs (1Kor.13: 9-13) “Onvolkomen is ons kennen en onvolkomen ons profeteren. Doch als het volmaakte komt zal het onvolkomene afgedaan hebben. (...) nu zien wij nog door een spiegel, in raadselen, doch straks van aangezicht tot aangezicht. Nu ken ik onvolkomen, maar dan zal ik ten volle kennen...”

Geen zekerheid, wel vertrouwen

Verenigde Protestantse Kerk Leuven - Paasboodschap

De conclusie is dat ons in deze bijbelverhalen geen ‘zekerheid’ ingeprent wordt maar wel: vertrouwen. Het vertrouwen dat ons leven in God hand is en dat wij, ook over dood heen, kinderen van God zijn en blijven.

Heer blijf bij ons, want het wordt avond

De schrijver en cultuurfilosoof Godfried Bomans hield ooit (in de jaren 70 van de vorige eeuw) een preek over de Emmaüs-gangers. De slotpassage (te vinden in: *Herinneringen aan Godfried Bomans*, Amsterdam/Brussel, 1973, p.243) daaruit luidde als volgt:

“Een van de mooiste zinnen die ik ooit gelezen heb in het Nieuwe Testament, is die prachtige zin die de twee Emmaüs-gangers gezegd hebben. Die ontmoeten daar een man, nog met bloed bevlekt en verwarde haren, doodstil en met het sterven nog op het gezicht getekend. En zij herkennen hem niet. En dan opeens ontstaat er een gesprek. Die twee mensen zijn diep teleurgesteld. Want Jezus zou toch Israël herstellen? Het zou weer het oude koninkrijk worden. En waarachtig het is niet gebeurd. Hij is als een van de minste slaven aan het kruis gestorven. (...) Een afschuwelijke mislukking. “Wij hadden zo gehoopt dat het iets worden zou.” (...) En dan begint de bebloede man te praten en Hij tilt ze uit de twijfel. En dan opeens zegt een van de twee Emmaüsgangers: ‘Heer, blijf bij ons, want het wordt avond’. In die avond zitten wij nu. De zekerheden beginnen te schemeren om ons heen. Het heldere licht van de duidelijke catechismus die de kapelaan (en de dominee, EV) zo haarfijn kon uitleggen, het is allemaal duister geworden. Het wordt nevelachtig om ons heen en één ding, dames en heren, zou ik u willen aanraden. Zegt u vooral vol vertrouwen: ‘Heer, blijf bij ons, want het wordt avond’, dan is Hij in ons midden.”

Ernst Veen.